

Referat af møde i VA's verdensmålsudvalg

Torsdag den 5. september 2024, Hyldebjergvej.

Deltagere: Vinie Hansen (Formand, VA's bestyrelse), Johnnie Flindt (VA's bestyrelse og Gadekæret), Astrid Hansen (4 Række), Bente Baudier (4 Række), René Fuglsang (Grønningen), Karin Tannebæk Christiansen (Grønningen), Janni Mortensen (6 Vest), Jens Thejsen (Hyldebjergvej), Charlotte Birkved (Askerød), Gitte Hansen (Askerød), Palle Elmer Jensen (Kanalens Kvarter), Karen Margrethe Madsen (Banehegnet), Peter Gliner (Blokland), Birthe Y. Nielsen (Galgebakken), Povl Markussen (Albertslund Verdensmål Center).

Rundvisning i Hyldebjergvej

Jens Thejsen og Povl Markussen viste udvalget rundt i Hyldebjergvej. Rundvisningen startede ved et prøvehus, som afdelingen lavede som et forsøg inden renoveringen. Huset er lavet som et energineutralt hus, som producerer varme fra spildevand, og har fået ekstra isolering og opsat solceller. Huset bruger mindre energi, men dækker også eget energiforbrug.

Rundturen fortsatte herefter til afdelingens hønsegård. Povl fortalte, at hønsegården var længe undervejs, da der var mange meninger og holdninger til den, men at det til sidst lykkedes at få den opført. Der er syv familier fra afdelingen, som passer hønsene en dag om ugen hver. Familierne får de æg, der er, den dag de står for at passe hønsene.

Hønsegården er en måde at få naturen ind i bebyggelsen. Jens fortalte, at der er noget meget socialt og samlende over hønsegården, og at der kommer mange børn og unge og kigger på hønsene.

Udvalgsmedlemmerne så herefter Hyldebjergvej's Genbrugsgård. Povl fortalte, at genbrugspladsen også har et socialt aspekt og fungerer som et vigtigt mødested, hvor beboerne kan mødes og få en snak. Genbrugsgården er med til at skabe en social sammenhængskraft i bebyggelse - alle kan være med samtidig med, at man gør noget godt sammen. Det er med til, at beboerne får lyst til at engagere sig i afdelingen og kan samtidig medvirke til, at der kommer endnu større efterspørgsel på miljøarbejde.

Genbrugsgården drives af 15 frivillige fra afdelingen og har åben to timer hver søndag og tirsdag. Den nuværende genbrugsgård skal rives ned, og så skal der bygges en ny. Povl fortalte, at der også er en økonomisk gevinst ved genbrugsgården. Inden genbrugsgården blev opført, var affalds-/genbrugscontainere placeret på parkeringspladsen, som blev deponeret hver 14. dag, hvor der nu kun skal deponeres tre gange årligt.

Efter et besøg på genbrugsgården viste Jens og Povl den vedmur, som afdelingens Udearealudvalg og Det Grønne Miljøudvalg har lavet. Jens fortalte, at der desværre er blevet fældet mange træer i Hyldebjergvej i forbindelse med renoveringen. Afdelingen har adopteret kommunens målsetting om 10 % mere natur og har også et princip om, at så mange af de fældede træerne som muligt skal holdes i afdelingen. Alt hvad der kommer fra jorden i Hyldebjergvej, skal tilbage til jorden i Hyldebjergvej. Træerne er blandt andet blevet brugt til at bygge muren, som også er rigtig god for biodiversiteten. Udover insekter bruges vedmuren også af mus og fugle.

Rundvisningen fortsatte herefter forbi domenen, afdelingens drivhus. Otte familier fra Hyldebjergvej har et bed i drivhuset, som også er dækket af vindruer, for at det ikke skal blive for varmt for planterne.

På turen videre rundt i afdelingen fortalte Povl, at er i Gildestræde og Tømmerstræde i afdelingen opsamles urin fra 10 lejligheder. Urinen opbevares i 5 store tanke, som er gravet ned, og doneres til Landbohøjskolen, som bruger urinen til et forsøg, hvor det bruges på nogle marker i Høje-Taastrup og sammenlignes med andre gødningsformer.

Rundturen sluttede af ved Hyldebjergdets 15 nyttehaver. Der er et godt fællesskab omkring haverne, hvor beboerne mødes og deler viden om haverne. På boldbanen ved siden af nyttehaverne er der plantet frugttræer til fri afbenyttelse. Afdelingen har tidligere haft får ved siden af boldbanen, men har det ikke på nuværende tidspunkt på grund af renoveringen. Der har været fire familier, som stod for at passe to lam fra først på sommeren og til efteråret, hvor de slagtes. Jens fortalte, at fårene også har en stor social værdi, og at mange kommer og ser dem.

Organisering af og erfaring med nyttehaver i afdelingen / v. Povl Markussen

Povl Markussen fortalte, at der er omkring 15-16 haver i Hyldebjergdets på ca. 15-20 Kvadratmeter. Det er gratis for beboerne at have en have – kontingentet er, at man passer sin have, og at den er klargjort den 1. maj. Povl fortalte, at det tog noget tid, at få lov til at etablere de første 10 haver. Men det lykkedes, og der kom hurtig venteliste, så der måtte laves flere haver.

Hvis der er ledige haver og ingen på venteliste, er der mulighed for, at en af de beboere, som har en have i forvejen, kan få en ekstra. Povl fortalte, at det er godt at have en venteliste, da det kan motivere dem, der har en have til at passe den, da den ellers går til nogen af de andre på ventelisten. Beboerne er ikke altid klar over, hvor meget det kræver at holde en have. Det er hårdt og kontinuerligt arbejde.

Der er opsat en vandhane ved haverne, men det er ikke tilladt at vande med vandslange. For at spare på vandet og kunne vande mere målrettet, skal haverne vandes med en vandkande.

Povl fortalte, at haverne er med til at skabe et socialt netværk. Det er et mødested, hvor beboerne får nogle gode snakke med hinanden, og børnene i Hyldebjergdets er også glade for haverne. Nogle gange arrangeres der også luge-dage eller fællesspisning for de beboere, som har en have. Haverne er herudover med til at skabe noget forståelse for biodiversitet og naturen. Viden som er vigtig at få bredt ud i bebyggelsen.

Der blev spurgt ind til, hvad beboerne dyrker i haverne. Povl fortalte, at der blandt andet dyrkes gulerødder, rødbeder, jordbær, kartofler og hvidløg.

Herudover blev der spurgt ind til, om de fælles luge-dage har en effekt ift. at holde haverne. Povl svarede, at det har det for nogen, og at det samtidig er en god måde at lære og dele viden med hinanden omkring haverne.

Frøsamling og frøbytning / v. Jens Thejsen

Jens Thejsen fortalte om nogle af de planter, der kan samles frø fra og gav eksempler på, hvornår og hvordan frø fra de forskellige planter skal sås. Jens fortalte, at man kan samle frø mange steder, hvis man er opmærksom på det. Blandt andet frø fra Vild gulerod, Gedeskæg, dagpragtstjerne, Kongelys, opiumvalmuer, slangehoved og klematis, anemone, akeleje og andre blomster fra ranunkelfamilien. Jens havde beskrevet hvornår og hvordan, de forskellige frø skal sås, og hvilke der er særligt gode ift. at tiltrække insekter i sin præsentation, som sendes ud sammen med referatet.

Jens fortalte, at frøene med fordel kan opbevares i en papirpose i køleskabet. Frø fra tomater kan også tages ud og tørres, og herefter gemmes i flere år inden de sås. Når frøene skal sås, skal man

være opmærksom på ikke at komme for meget jord ovenpå frøene, da de så risikerer at dø. Det bedste kan være at sprede frøene ud og forsigtigt træde dem ned i jorden.

Der blev spurgt ind til græs og såning af frø. Jens fortalte, at græs gerne skal være helt væk fra jorden, hvis frøene skal kunne klare sig.

Afslutningsvis anbefalede Jens at besøge taghaven på taget over IKEA København, som er et stort grønt område med masser af vilde planter.

Insekthoteller / v. Jens Thejsen

Jens Thejsen fortalte om Insekthoteller og viste forskellige eksempler på, hvordan de kan se ud. Jens fortalte, at det er vigtigt, at der er mad til insekterne og at det ikke kun er et hotel. Hvis der er mad som en del af insekthoteller, er der chance for, at insekterne vil slå sig ned og formere sig. Nogle af de bedste insekthoteller er gamle træstammer, som står i naturen. Bunker af grene er også et eksempel på et godt insekthotel. Det kræver dog ofte en masse plads og kan være svært at få til at passe ind. Insekthoteller kan også bygges af sten, som er f.eks. humlebier er glade for. Bier, hvepse, mariehøns, humlebier, biller, sommerfugle (se slide) er nogle af de insekter, der kan slå sig ned i insekthoteller, hvis der er mad til dem. Der er også risiko for, at der kommer insekter, som man ikke ønsker, f.eks. hvepse. Jens fortalte, at der kan gå mange år før, at et insekthotel kommer til at fungere, og der kommer insekter.

Der blev spurgt ind til, om insekthotellerne skal have en bestemt højde. Jens svarede, at det skal de ikke. Dog er det vigtigt, at insekthotellerne har en dybde på mindst 16 cm og helst 20 cm. Hvis insekthotellet ikke har den dybde, og bierne lægger æg i den, bliver alle bierne til hanner. Herudover kan det være en fordel, hvis de er placeres lidt over jorden, så de kan varmes op, og er placeret et sted med både sol og skygge.

Afslutningsvis fortalte Jens, at der nødvendigvis ikke skal så meget til udover mad og vand, for at få et velfungerende insekthotel, og at der de seneste 4-5 år er kommet flere insekter.

Fuglekasser og redekasser / v. Povl Markussen

Povl Markussen fortalte, at det er vigtigt at tænke på mad til fuglene, når man hænger fuglekasserne op, hvis der skal komme fugle i kasserne.

Fuglekasser og fugleredder findes i mange udformninger og hulstørrelsen i fuglekassen afgør, hvilke fugle der bruger kasserne. Et hul med en diameter på 30 mm er til en mejse, 32 mm en musvit, 35 mm gråspurv og 50 mm til en stær. Det er vigtigt, at der er tag på kassen, og at bunden er hævet, så der ikke bliver vådt. Nogle fuglekasser kan tømmes, hvilket helst skal gøres, når det er frostvejr, hvis der er lopper i den, men ellers finder naturen selv ud af at tømme kasserne. Povl viste forskellige fuglekasser til både små fugle, ugler og flagermus.

Fuglekasserne bør placeres mellem 1,5-2 meter over jorden og gerne et sted med krat foran kassen, så fuglene kan gemme sig. Uglekasser skal placeres i 6-8 meters højde med plads til fri indflyvning.

Hvis der ikke kommer fugle i kasserne, skal kassen flyttes. Fuglekassen må f.eks. ikke sidde for meget mod syd, da den så kan blive for varm.

Man kan købe fuglekasser, hvor der er metal rundt om huller, så det ikke er muligt for fuglene at ændre størrelsen. Der er eksempler på, at fugle laver hullet større og bruger kassen, selv om kassen ikke passer til dem.

Povl fortalte, at der kan købes fuglekasser gennem Verdensmålscenteret. Prisen er 175 kr. for insekthotel, 150 kr. for bihotel og 75 kr. for fuglekasser.

Nyt fra afdelingerne

Blokland

Blokland er i gang med en stor renovering, som forventes at være færdig i foråret 2026. I forbindelse med renoveringen er en del træer i afdelingen blevet fældet. Det er aftalt med NCC, at de gemmer nogle af de træstammer, der fældes, så de kan bruges i afdelingen. I 2027 etableres der ca. 50 nyttehaver og et fællesbed i afdelingen.

Galgebakken

Galgebakken er fortsat i gang med en stor renovering. I forbindelse med renovering er der blevet fældet en masse træer, hvilket afdelingen er meget ærgerlige over. Herudover skaber renoveringen udfordringer ift. genbrugsgården, som er svær at komme til, og jorden er hårdt stampet hvilket gør det svært at plante i.

Det Grønne udvalg har været på inspirationstur, for at få nye idéer til afdelingens udeareale.

6 Vest

Afdelingens Grønne udvalg er blevet nedlagt.

De beboere, der bor ved "firkanten", kan komme med idéer og ønsker til, hvad de gerne vil have på arealet. Eksempelvis er der et langt stykke græs, hvor afdelingen arbejder på at få plantet en masse bærbuske.

Albertslund Kommune har afsat en del penge til "Det nye Grønningen", arealet som ligger mellem gårdhusene i 6 Vest og villakvarteret på den anden side. En del af området skal laves til legeplads, og legepladsudvalget i 6 vest er i den forbindelse blevet hørt om deres ønsker. Det er vigtigt, at børnene fra afdelingen får mulighed for at gå ud og lege på Grønningen, da der ikke er grønne arealer i afdelingen som er tæt bebygget.

Banehegnet

Afdelingen er i gang med at få etableret en petanque bane, som en gruppe beboere har fået midler fra Nordea Fondens til at etablere.

Herudover vil afdelingen gerne have inspiration til at få andet end græs på de grønne områder i afdelingen.

Grønningen

Grønningen har sendt en ansøgning ind til Nordea Fondens Liv-i-det-lokale og søgt midler til at lave en sansehøve i afdelingen.

Askerød

Afdelingen har investeret i tre robot græsslåmaskiner, som har gjort, at driften har fået mere tid til at lave andre ting.

Afdelingen er i fuld gang med at gøre klar til kulturaften i Greve, som afholdes den 6. september.

4 Række

Afdelingen har fået renoveret alle udearealerne, som stod færdige i 2022. Nu skal afdelingen til at gennemgå områderne igen.

Kanalens kvarter

Afdelingen skal i gang med en helhedsplan sammen med Etagehusene, som blandt andet indebærer renovering af badeværelser, og at der skal laves kuldebroer.

Gadekæret

Afdelingen har et aktivt søudvalg, som er i gang med at udarbejde et årshjul. Afdelingens udeudvalg lider under, at der er for få frivillige.

I weekenden skal der afholdes stafet for livet ved søen i Gadekæret, så afdelingen er i gang med at gøre klar til arrangementet.

Hyldebjerg

Afdelingen har godkendt en genplantnings-plan i forbindelse med renoveringen, som dækker hele afdelingen udearealer. Planen, som strækker sig over tre år og er lavet i samarbejde med en landskabsarkitekt, er blevet godkendt på beboermødet. Afdelingens udearealudvalg har også lavet forslag til hvordan, de private haver kan genbeplantes.

Afdelingen er også ved at undersøge, hvad der kan plantes ved det nyetableret radonsug, så det ikke ødelægges.

Planlægning af næste møde

Udvalgsmedlemmerne fik udleveret Boligkontoret Danmarks manual til mere biodiversitet i boligafdelinger. Det blev foreslået eventuelt at invitere en fra Boligkontoret Danmark ud til næste møde i Verdensmålsudvalget og fortælle om manualen. Herudover blev affaldssortering, og hvordan man får ressourcer ud af restaffaldet, foreslået som punkt til næste udvalgmøde, da der er noget, de almene boligområder i Albertslund halter bagefter på i forhold til parcelhuskvartererne. BO-VESTs Energi- og miljøkonsulent deltager på næste møde og gennemgår det grønne regnskab.

Næste møde afholdes den 12. november i 6 Vest.